

**ПП «ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ МОРСЬКИЙ ТРЕНАЖЕРНИЙ ЦЕНТР»
«МАРІН ПРО СЕРВІС»**

ПОГОДЖЕНО

Голова Державної служби морського і
внутрішнього водного транспорту та
судноплавства України

« 08 » 05 **Є.О. Ігнатенко**
2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ПП «Ізмаїльський морський
тренажерний центр «Марін Про Сервіс»

« 04 » 04 **О.О. Палук**
2023 р.

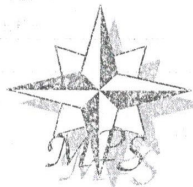
РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН І ПРОГРАМА

підготовки за напрямом

**«Підготовка офіцерів з безпеки судна»
(Ships Safety Officer)**

Відповідно до вимог Міжнародного Кодексу Управління Безпекою
(IMO Резолюція А – 741(18))
«International Management Code for the Safe Operation of Ships
and for Pollution Prevention»
(IMO Resolution A – 741(18))

Кількість годин			
Лекції	Практична (тренажерна) підготовка	Екзамен	Усього
20,0	3,0	1,0	24,0

Ізмаїль 2023р.

Робочий навчальний план і програма розроблені на підставі вимог:

1. Резолюція ІМО А.741(18) – Міжнародний Кодекс з управління безпекою експлуатацією суден (МКУБ).
2. СОЛАС-74.
3. МАРПОЛ-73/78.
4. ПДНВ-78/95.
5. Резолюція ІМО А.739(18).
6. Резолюція ІМО А.740(18).
7. Резолюція ІМО А.742(18).
8. Резолюція ІМО А.787(18).
9. Резолюція ІМО А.788(18).
10. Резолюція ІМО А.789(18).
11. Керівництво по застосуванню МКУБ (ІМО, МПС, МФС).
12. Оцінювання та розробка МКУБ (МПС).
13. Матеріали ISM CODE SEMINAR. BV: ODESSA-KIEV, April 1997.
14. Guidelines on the application of the ISM Code. ISF.

Робочий навчальний план і програма розроблені викладачами ПП «Ізмаїльський морський тренажерний центр «Марін Про Сервіс» (далі – ПП “ІМТЦ «Марін Про Сервіс»).

1. ОПИС ГАЛУЗІ ЗАСТОСУВАННЯ. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Сфера використання. Програма курсу призначена для надання знань та навичок, необхідних для підготовки осіб, призначених виконувати функції і обов'язки по забезпеченню безпеки на судні і запобігання забрудненню навколишнього середовища у відповідності до положень Міжнародного Кодексу Управління Безпекою (МКУБ).

1.1. Мета курсу підготовки.

Метою курсу є підготовка осіб для виконання функцій і обов'язків по забезпеченню безпеки на судні, а також формування у слухачів навичок виконання таких обов'язків у відповідності до положень (розділу II і III) МК ПДНВ, МКУБ (ІМО Резолюція А – 741(18)) «International Management Code for the Safe Operation of Ships and for Pollution Prevention» (IMO Resolution A – 741(18)).

МКУБ встановлює загальні цілі управління безпекою:

- забезпечити безпечну експлуатації суден і безпеку навколишньому середовищу;
- постійно покращувати навички управління безпекою персоналу на березі і судні, включаючи готовність діяти в аварійних ситуаціях, пов'язаних як з безпекою, так і з захистом навколишнього середовища;
- здатність СБ досягти ці цілі, які забезпечують чітку позицію компанії з вироблення елементів СБ, відповідні МКУБ. Цілі не повинні бути основою для вироблення докладних інтерпретацій і підлягають використанню при визначенні відповідності або невідповідності вимогам МКУБ.

1.2. Завдання курсу підготовки.

Слухачі, що успішно закінчили цей курс, повинні бути підготовлені та кваліфіковані у повній відповідності до положень Міжнародного Кодексу Управління Безпекою (ІМО Резолюція А – 741(18)) «International Management Code for the Safe Operation of Ships and for Pollution Prevention». Основними критеріями, які необхідні для оцінки відповідності вимогам МКУБ, повинні бути здатність задовольняти специфічним вимогам, визначеним в МКУБ через специфічні стандарти безпеки та запобігання забрудненню.

Специфічними стандартам безпеки і захисту навколишнього середовища є:

- відповідність обов'язковим законам і правилам;
- прийняття до уваги кодексів, прийнятих інструкцій і стандартів, рекомендованих організацією, адміністраціями та організаціями морської індустрії.

Всі документовані записи, здатні полегшити перевірку відповідності вимогам МКУБ, повинні бути доступні для розгляду. У цьому сенсі, документовані записи розглядаються на предмет їх автентичності та достовірності. Такими документами є:

1. задокументовані методики та інструкції;
2. документування перевірки, виконуваної керівним персоналом, щоденної роботи у випадках пов'язаних з безпекою.

1.3. Слухачі повинні знати і уміти:

- основні положення, цілі і завдання МКУБ;
- знати міжнародні та національні нормативні документи по МКУБ;
- судові процедури системи управління безпекою (СУБ);
- функціонування СУБ в аварійних і позаштатних ситуаціях;
- підготовка судовий СУБ до внутрішніх перевірок
- підготовка і пред'явлення судової СУБ до сертифікації на відповідність вимогам МКУБ
- підготовка судового персоналу до пред'явлення судової СУБ інспекторам Port State Control.

2. ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО СЛУХАЧІВ, РІВНЯ ЇХ ПІДГОТОВКИ ТА ВСТУПНІ ВИМОГИ

2.1. Вступні вимоги.

Кандидат, який проходить підготовку за курсом «Офіцер з безпеки суден», повинен:

- бути не молодше 18 років;
- відповідати вимогам до стану здоров'я;
- мати кваліфікацію, отриману в морському навчальному закладі і мати відповідний стаж роботи на суднах на посаді дипломованої особи командного складу.

3. РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН КУРСУ «Підготовка офіцерів з безпеки судна»

№ п/п	Назва теми, заняття	Теоретична підготовка	Практична підготовка	Всього
1.	Тема 1. Міжнародний кодекс по управлінню безпечною Експлуатацією суден і попередження забруднення (МКУБ)			
1.1.	Загальні положення. Вимоги кодексу. Функціональні вимоги для системи управління безпекою (СУБ)	1,0	-	1,0
1.2.	Відповідальність та повноваження	1,0	-	1,0
1.3.	Плани та проведення операцій на суднах	1,0	1,5	2,5
1.4.	Технічне обслуговування і ремонт судна та обладнання	1,0	-	1,0
1.5.	Документація	2,0	1,5	3,5
	Всього за темою	6,0	3,0	9,0
2.	Тема 2. Процедури контролю за експлуатаційними вимогами відносно безпеки судна та попередження забруднення			
2.1.	Загальні положення Конвенції СОЛАС-74, МАРПОЛ-75/78, ПДНВ-75/95. їх вимоги щодо забезпечення судна до експлуатації.	2,0	-	2,0
2.2.	Керівництво по. контролю експлуатаційних вимог, які відносяться до безпеки судна, та попередження забруднення.	2,0	-	2,0
2.3.	Контроль дії екіпажів по тривогах.	2,0	-	2,0
2.4.	Вахта на містку	2,0	-	2,0
2.5.	Вантажні операції	2,0	-	2,0
2.6.	Порушення, їх наслідки, виявлення та усунення.	2,0	-	2,0
2.7.	Безпека нафтових танкерів та захист навколишнього середовища.	2,0	-	2,0
	Всього за темою	14,0	-	14,0
		20,0	3,0	
	Екзамен			1,0
	ВСЬОГО:			24,0

4. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ «Підготовка офіцерів з безпеки судна»

Тема 1. Міжнародний кодекс по управлінню безпечною експлуатацією суден і попередження забруднення (МКУБ). (9,0 г.)

1.1. Загальні положення та вимоги кодексу (МКУБ). Мета та область застосування.

Система управління безпекою. Функціональні вимоги до системи управління безпекою (СУБ). Політика в області безпеки та захисту навколишнього середовища.

1.2. Відповідальність та повноваження.

Відповідальність та повноваження компанії. Відповідальність та повноваження капітана. Призначена особа (особи), відповідальність та повноваження. Ресурси та персонал.

1.3. Плани та проведення операцій на судах.

Розробка планів, установка процедур та інструкцій відповідно проведення операцій по безпеці судна і попередженню забруднення.

Готовність судна до аварійної ситуації. Програми навчання екіпажу та відпрацювання дій в умовах аварійної ситуації.

Доповідні пор невиконання вимог безпеки, аваріях та їх аналіз.

1.4. Технічне обслуговування і ремонт судна та обладнання.

Процедури забезпечення технічного обслуговування і ремонту.

Терміни та ресурси ремонту. Терміни інспекцій та перевірок.

1.5. Документація.

Процедура контролю документів та даних відповідно СУБ. Перевірка, нагляд і оцінка СУБ. Свідоцтва СУБ.

Тема 2. Процедури контролю за експлуатаційними вимогами відносно безпеки судна та попередження забруднення (14,0 г.)

2.1. Загальні положення. Міжнародні конвенції.

Міжнародні конвенції СОЛАС - 74, МАРПОП-75/78, ПДНВ- Загальні вимоги щодо забезпечення безпеки судна до експлуатації.

Аналіз аварії суден. Необхідність експлуатаційних стандартів і судових процедур.

2.2. Керівництво по контролю експлуатаційних вимог, які відносяться до безпеки судна та попередження забруднення. (14.0)

Загальні положення даної резолюції.

Посадова особа, як проводить контроль експлуатаційних вимог. Права та повноваження.

Розпис за тривогами. Оцінка знань членів екіпажу. Зв'язок. Учбові тривоги.

2.3. Контроль дії членів екіпажу по тривогах.

Схеми боротьби за живучість.

Схеми протипожежної безпеки. Навчальні тривоги та дії по покиданню судна.

2.4. Вахта на містку.

Знання вахтових помічників капітана. Навігаційне обладнання, засоби управління судном. Переведення управління судном з автоматичного на ручне та навпаки.

Знання всього обладнання по безпеці судна. Його розміщення та процедури використання в різних умовах плавання.

2.5. Вантажні операції.

Обов'язки суднової команди, та спеціальні обов'язки щодо виконання вантажних

операцій.

Знання кодексу безпечної практики для навалочних вантажів, а також для суден які перевозять палубні лісові вантажі.

Кодекс безпечної практики розміщення та закріплення вантажу.

2.6. Порушення, їх наслідки, виявлення та усунення.

Порушення та встановлення факту невідповідності судна стандартам безпеки.

Дозвіл судну вийти в море. Затримання судна. Процедура затримання судна згідно резолюції А. 481 (ХІІ).

2.7. Безпека нафтових танкерів та захист навколишнього середовища.

Небезпеки при експлуатації нафтових танкерів.

Обов'язковий характер виконання стандартів і МО для танкерів. Забезпечення своєчасного виконання нових правил 13 F та 13G Додатку 1 до МАРПОЛ - 73/78.

Контроль підготовки танкерів до експлуатації. Процедури завантаження, відвантаження та зачистки вантажних приміщень танкерів.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

5.1. Види контролю.

При вивченні курсу здійснюється поточний і підсумковий (вихідний) контроль.

Поточний контроль складається з контрольних занять. Підсумковий (вихідний) контроль проводиться у формі тестування.

5.2. Критерії оцінювання компетентності, знань і умінь.

Вихідний контроль за підготовкою проводиться у формі тестування. Використовується оцінка двобальної системи: залік-незалік.

Критерій оцінювання – слухач повинен дати правильні відповіді на всі запитання екзаменаційного білету (тесту). Після успішного закінчення курсу слухачам видається свідоцтво «Офіцер з безпеки судна»

5.3 Перелік основних запитань підсумкового контролю Міжнародні та національні документи з безпеки і запобігання забрудненню.

1. Що таке МКУБ (ISM-code)?
2. Мета МКУБ.
3. Що визначає обов'язковість вимог МКУБ?
4. До яких суден застосовується МКУБ?
5. На які судна не поширюються вимоги МКУБ?
6. Що таке ІМО і яка її роль?
7. Що таке МОП? Яка її роль?
8. Які існують неурядові організації, що впливають на функціонування МКУБ?
9. Що розуміється під терміном «Компанія»?
10. Що таке «Адміністрація»?
11. Чому присвячена глава IX SOLAS-74?
12. запобігання забрудненню?
13. Структура конвенції МАРПОЛ - 73/78.
14. Основне призначення резолюції ІМО А.787 (19).
15. Що таке Система Управління Безпекою?
16. Які вимоги пред'являються до Системи Управління Безпекою?
17. Які функціональні вимоги до СУБ?
18. Які переваги комп'ютеризованої СУБ ви вважаєте основними?
19. Огляд, перевірка і контроль.
20. Що таке Свідоцтво про управління безпекою?
21. Хто перевіряє роботу судової СУБ?

22. Яка організація видає Свідоцтво про управління безпекою?
23. Хто має право вилучити Свідоцтво про управління безпекою?
24. Чи може компанія, яка не має ДСК, експлуатувати судно має СВУБ?
25. Що регламентує перевірки суден з безпеки і запобігання забрудненню?
26. У відповідно до якого документу відбувається перевірка суден в порту?
27. Який термін дії ДСК?
28. Як часто підтверджується дійсність ДСК?
29. Який термін дії Свідоцтва про управління безпекою?
30. Як часто підтверджується дійсність Свідоцтва про управління безпекою?
31. Коли проводиться проміжна перевірка Свідоцтва про управління безпекою?
32. Що розуміється під інспекцією судна?
33. Що розуміється під більш детальної інспекцією судна?
34. Які організації мають право видавати судові свідоцтва?
35. Що таке «визнана організація»?
36. Які судові документи підлягають перевірці при інспекції судна?
37. Політика в галузі безпеки і захисту навколишнього середовища.
38. Що (який документ) визначає політику Компанії?
39. Які вимоги МКУБ пред'являє до структури компанії по забезпеченню політики компанії?
40. Яким чином компанія відстежує ефективність і дієвість політики?
41. В якому нормативно-правовому документі компанії персонал компанії може ознайомитися з політикою компанії щодо алкоголю та наркотиків?
42. Хто визначає політику в області безпеки і захисту навколишнього середовища?
43. Відповідальність і повноваження компанії. Організаційна структура компанії. СУБ. її функціонування.
44. Як повинні бути оформлені відповідальність, повноваження і взаємовідносини всього персоналу Компанії?
45. Які дії треба розпочинати судовласнику, якщо відповідальним за експлуатацію судна є юридична особа інша ніж судовласник?
46. Що включає в себе структура компанії?
47. Хто відповідальний за забезпечення призначеної особи ресурсами необхідними для ефективного функціонування системи управління безпекою?
48. З якою метою і хто призначає осіб, відповідальних за безпеку в компанії і який його статус?
49. Хто і як визначає відповідальність капітана?
50. Відносно чого компанія повинна чітко визначити відповідальність капітана?
51. Які вимоги пред'являє МКУБ до судової СУБ щодо повноважень капітана?
52. Як капітан проводить оцінку ефективності судовий СУБ?
53. Яким чином капітан інформує екіпаж о результатах внутрішніх перевірок СУБ?
54. Які вимоги пред'являє МКУБ до капітана і компанії?
55. Відповідальність і повноваження компанії. Організаційна структура компанії. СУБ її функціонування.
56. Які процедури встановлює компанія при переведенні працівників на нові посади?
57. Як судовий персонал може ознайомитися до виходу в рейс з основними документами та інструкціями, вимоги яких йому необхідно дотримуватися?
58. Яким чином забезпечується доступність інформації по СУБ для персоналу?
59. Яке навчання та інструктаж відповідно до СОЛАС-74 повинні проводитися на судні якомога швидше, але не пізніше ніж через 2 тижні після прибуття члена екіпажу на судно?
60. Які наглядові органи мають право перевірити можливість спілкування судового персоналу?
61. Кому компанія може доручити розробку планів та інструкцій щодо проведення ключових операцій на судні?

62. Які вимоги виставляються міжнародними нормативно-правовими документами щодо розуміння інформації, що міститься в інструкціях?
63. Хто має право встановити чи включають експлуатаційні інструкції та настанови по вантажних операціях всю інформацію, що стосується безпеки?
64. Що розуміється під «процедурою»?
65. Що таке інструкція?
66. Що регламентує вимоги до суднового плану надзвичайних заходів по боротьбі із забрудненням нафтою?
67. Які вимоги пред'являються командному складу щодо дій в аварійних ситуаціях?
68. Що розуміється під «аварія на морі»?
69. Що розуміється під дуже серйозною аварією (катастрофою)?
70. Що розуміється під інцидентом на морі?
71. Хто встановлює процедури виявлення потенційно аварійних ситуацій на судні?
72. Що розуміється під критичною «процедурою»?
73. Які процедури є критичними?
74. Які вимоги пред'являє МКУБ до СУБ в частині здатності Компанії реагувати на аварійні ситуації?
75. Хто визначає програми навчання екіпажу щодо дій в аварійних ситуаціях?
76. В чому полягає призначення суднового плану дій в аварійних ситуаціях?
77. Яка основна мета суднового плану дій в аварійних ситуаціях?
78. В яких місцях повинні бути вивішені розклади по тривогах?
79. Що повинно містити розклад по тривогах?
80. Чим регламентуються основні види навчання на судні?
81. Що повинно включати в себе вчення щодо оцінювання судна?
82. В якій готовності повинні знаходитися рятувальні шлюпки на судні?
83. Протягом якого часу повинні бути спущені рятувальні шлюпки на пасажирських і на вантажних судах?
84. Що повинні знати і вміти вахтові помічники?
85. Що розуміється під «невідповідністю»?
86. Що розуміється під «об'єктивним доказом»?
87. Що розуміється під «істотним невідповідністю»?
88. Що передбачає контроль невідповідностей і виконання коригувальних дій?
89. Хто складає доповіді про невідповідність і куди вони представляються?
90. Які функції департаменту безпеки мореплавання при роботі з доповідями?
91. Хто визначає порядок зв'язку судно-компанія?
92. Хто визначає процедури технічного обслуговування і ремонту судна?
93. Що повинна забезпечити компанія при виконанні вимог з технічного обслуговування і ремонту?
94. Що таке критичне обладнання?
95. Які спеціальні заходи повинна передбачати СУБ щодо критичного обладнання?
96. Які невідповідності не призводять до затримання судна, але призводять до призупинення, наприклад, вантажних операцій?
97. Документація.
98. Які вимоги пред'являються до документації судновий СУБ?
99. Які вимоги пред'являються до компанії в частині доступності документації?
100. Які вимоги пред'являються до компанії в частині коректури документації?
101. Хто є відповідальним за судові документи?
102. Відповідно до чого ведеться документація по експлуатації судна?
103. Які національні закони регламентують роботу судна?
104. Хто визначає періодичність звітності перед Компанією?
105. В якій формі проводиться звітність судна перед Компанією?

107. Який термін зберігання контрольних листів?
108. Які документи повинна розробити Компанія по МКУБ?
109. З якою метою компанія повинна проводити внутрішні аудиторські перевірки?
110. Хто повинен ознайомитися з результатами аудиторської перевірки перегляду СУБ?
111. Що означає «аудиторська перевірка управління безпекою»?
112. Які вимоги пред'являє МКУБ до аудиторам?
113. Як повинні проводитися і оформлятися аудиторські перевірки?
114. Які судові документи підлягають перевірці при інспекції судна?

6. МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ ПІДГОТОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЙ ІНСТРУКТОРУ

Тема 1. Міжнародний кодекс по управлінню безпечною Експлуатацією суден і попередження забруднення (МКУБ)

1.1. Загальні положення. Вимоги кодексу. Функціональні вимоги для системи управління безпекою (СУБ.)

Розказати що таке МКУБ (ISM-code). Яка мета МКУБ и що визначає обов'язковість вимог МКУБ?

Що таке ІМО, МОП, їх призначення. Поняття «Компанія», «Адміністрація».

Розказати які основні міжнародні конвенції регламентують безпеку на морі та запобігання забрудненню. Структура конвенції МАРПОЛ - 73/78. Призначення резолюції ІМО А.787 (19). Вимоги МКУБ.

Визначити що таке Система Управління Безпекою, її функції і які вимоги пред'являються до неї.

Огляд, перевірка і контроль. Свідectво про управління безпекою.

1.2. Відповідальність та повноваження.

Зазначити, щовідповідальним за виконання комплексу організаційно-технічних заходів щодо запобігання забрудненню із судна є його капітан.

Капітан відповідає за:

- роз'яснення екіпажу і реалізацію на судні вимог стосовно запобігання забрудненню;
- дотримання положень Правил, інших нормативно-правових актів з охорони навколишнього природного середовища;
- видання відповідних наказів;
- перевірку знань екіпажем експлуатації судових технічних засобів і процедур щодо забезпечення запобігання забрудненню.

Капітан приймає рішення щодо захисту водного середовища від забруднення судовими відходами і скидами.

Капітан судна повинен інформувати судновласника про технічні несправності та експлуатаційні порушення, які можуть спричинити забруднення і потребують сприяння судновласника для їх усунення.

Розповісти, що капітан судна (танкера) призначає особу з командного складу, відповідальну за належне виконання вантажних і баластних операцій, миття (зачищення) танків і за запобігання забрудненню.

Вказати, що відповідальна особа і підпорядкований їй персонал, що бере участь в операціях, під час проведення яких можливе забруднення, повинні володіти методами і прийомами запобігання забрудненню та боротьби з розливами нафти.

Вказати що до обов'язків відповідальної особи входить перевірка готовності обладнання танкера, механізмів і систем, укомплектованості та підготовленості персоналу до вантажних і баластних операцій або миття танків.

Вантажні та баластні операції і миття танків здійснюються за наказом відповідальної особи.

Розповісти які вимоги пред'являє МКУБ до суднової СУБ щодо повноважень капітана. Як капітан проводить оцінку ефективності суднової СУБ. Яким чином капітан доводить до відома екіпажу результати внутрішніх перевірок СУБ.

Розкрити відповідальність і повноваження компанії. Організаційна структура компанії. СУБ її функціонування. Ресурси і персонал.

1.3. Плани та проведення операцій на судах.

Розповісти, що розробкою планів, установкою процедур та інструкцій відповідно проведення операцій по безпеці судна і попередженню забруднення займається технічний відділ Компанії.

Зазначити, що кожний нафтовий танкер валовою місткістю 150 і більше і кожне судно, що не є нафтовим танкером, валовою місткістю 400 і більше, повинні мати на борту Судновий план надзвичайних заходів по боротьбі із забрудненням нафтою, схвалений Регістром.

Такий план повинний бути складений, відповідно до керівництва, розробленого ІМО, робочою мовою капітанів і осіб командного складу.

План повинний включати:

- процедуру, яку повинні виконувати капітан або інші особи, що несуть відповідальність за судно, при передачі повідомлення про інцидент, що викликає забруднення нафтою; .
- перелік організацій або осіб, з якими повинний бути встановлений зв'язок у випадку інциденту, що викликає забруднення нафтою;
- докладний опис дій, які повинні бути негайно початі особами, що перебувають на борту судна, для зменшення скидання нафти в результаті інциденту;
- процедури і пункти зв'язку на судні для координації з національною і місцевою владою дій, які повинні здійснюватися на борту судна, по боротьбі із забрудненням.

Розказати о доповідній про невиконанні вимог безпеки, аварії та їх аналіз.

1.4. Технічне обслуговування і ремонт судна та обладнання.

Розповісти про відповідальність технічного персоналу за технічне обслуговування і ремонт судна та обладнання у під час аварійної ситуації у морі.

1.5. Документація.

Розповісти які вимоги пред'являються до документації СУБ. Які вимоги пред'являються до компанії в частині доступності документації, вимоги до компанії в частині коректури документації.

Вказати хто є відповідальним за судові документи. Відповідно до чого ведеться документація по експлуатації судна. Які національні закони регламентують роботу судна

Розказати слухачам хто визначає періодичність звітності перед Компанією і в якій формі проводиться звітність судна перед Компанією.

Розповісти про терміни зберігання контрольних листів. Які документи повинна розробити Компанія по МКУБ?

Тема 2. Процедури контролю за експлуатаційними вимогами відносно безпеки судна та попередження забруднення

2.1. Загальні положення Конвенції СОЛАС-74, МАРПОЛ-75/78, ПДНВ-75/95. їх вимоги щодо забезпечення судна до експлуатації.

Визначити основні положення Конвенції СОЛАС-74 (Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі від англ. *International Convention for the Safety of Life at Sea*), яка полягає у її документах, що послідовно виходили і є найважливішою з усіх міжнародних угод з безпеки торгових суден. *SOLAS*) Зазначити що кожне судно, що здійснює міжнародний рейс і яке підпадає під дію цього нормативного документа повинно

виконувати її вимоги (якщо Вимоги не можуть бути виконані з об'єктивних причин, то на судно повинно бути оформлене Вилучення за згодою морської адміністрації прапора судна). В іншому випадку воно може бути затримане, а за деякими позиціями і не допущене в порт.

Визначити основні положення правової охорони морського середовища. Міжнародні та національні конвенції та угоди. МАРПОЛ 73/78. Забруднення морської води нафтою. Загальні положення. Основні терміни і поняття. Додаток I до Конвенції МАРПОЛ 73/78 «Правила запобігання забруднення нафтою». Аналіз основних понять, що використовуються у першому додатку конвенції. Аналіз нормативів скидань нафто-водяної суміші у Світовому океані та у Особливих районах. Характеристика обладнання по упередженню забруднення нафтою.

Визначити положення МАРПОЛ-75/78 та вимоги щодо забезпечення судна до експлуатації. Розповісти про правила та заходи для запобігання забруднення Світового океану сміттям, стічними водами, шкідливими та небезпечними речовинами, що перевозяться наливом, в упаковці, вантажних контейнерах і цистернах. Забруднення Світового океану при перевезенні шкідливих та небезпечних речовин. Класифікація шкідливих речовин, маркування, та умови безпечного їх перевезення.

Визначити основні положення ПДНВ-75/95 вимоги щодо забезпечення судна до експлуатації.

2.2. Керівництво по контролю експлуатаційних вимог, які відносяться до безпеки судна, та попередження забруднення.

Розповісти, що на борту кожного танкера повинні бути документи, які стосуються запобігання і ліквідації забруднення:

- відомість про порядок та хід навантаження і розвантаження;
- відомість про осадку, поздовжню, поперечну та аварійну остійність та непотоплюваність судна;
- судновий план надзвичайних заходів щодо боротьби із забрудненнями, в т. числі і нафтою.

Зазначити, що капітан судна в процесі експлуатації забезпечує чітке дотримання графіків оглядів та ремонтів обладнання і систем, несправність яких може призвести до забруднення.

2.3. Контроль дії екіпажів по тривогах.

Розказати про підготовку екіпажу до аварійних ситуацій і розклад учбових тривог. Програми навчань екіпажу та відпрацювання дій в умовах аварійної ситуації.

Розповісти, що на кожному танкері повинен бути складений і вивішений розклад з тривоги «Забруднення нафтою». Регулярно (не рідше одного разу на місяць) повинні проводитися учбові тривоги для відпрацювання злагодженості дій екіпажу.

2.4. Вахта на містку.

Довести до слухачів, що вахтовий помічник, який заступає на вахту або чергування, повинен отримати від відповідальної особи і особи, яка здає вахту, повну інформацію про рух судна, місцезнаходження судна, метеоумови і трафік руху в районі знаходження судна.

2.5. Вантажні операції.

Кожен танкер має схеми трубопроводів із зазначенням розташування арматури, приладів, насосів, опис підготовки судна до операцій, які передбачаються, обов'язки членів екіпажу, що беруть у них участь, а також дії конкретних осіб із числа екіпажу для запобігання забрудненню нафтою.

Судновласник забезпечує проведення наступних процедур: виконання вантажних операцій, миття вантажних танків; баластування танкера; пломбування клапанів, систем для скидання неочищених нафтовмісних і стічних вод.

Заступаючий вахтовий помічник має отримати від особи, яка здає вахту повну інформацію про заплановану послідовність виконання операції та про фактичне

виконання цього плану, про наявність додаткових вказівок і рішень стосовно подальшого виконання операцій, про розстановку членів екіпажу, що беруть участь в операції, та обсяг отриманого ними інструктажу, про способи підтримання зв'язку з відповідальною особою об'єкта, який подає або приймає небезпечний вантаж (нафту), з постами екстреного припинення операції тощо.

2.6. Порухення, їх наслідки, виявлення та усунення.

Указати, що про всі випадки розливання нафти та забруднення повинно складатися повідомлення.

Указати, що спочатку повідомлення повинно бути відправлено до найближчої прибережної держави якомога терміново, використовуючи наявні засоби зв'язку.

Перелічити пункти змісту початкової інформації:

- назва судна;
- частота або канал зв'язку;
- найменування, адреса, номери телексу/телефону судновласника й представництва;
- тип судна;
- дату і час (ПТС) інциденту;
- стисле описання інциденту, включаючи припустимі пошкодження;
- місцезнаходження судна, курс, швидкість, час інциденту;
- тип нафтопродукту;
- інші вантажі, що перевозяться.

Указати, що подальша інформація буде направлятися в міру з'ясування деталей події.

У порту:

Перелічити дії, які повинні бути здійснені:

- зупинити насоси й закрити клапани, через які може вилитися нафта;
- доповісти Капітану або старшому офіцеру;
- привести головний двигун у готовність і створити тиск у пожежній лінії, якщо необхідно;
- приготувати засіб боротьби з пожежею, якщо необхідно;
- сповістити термінал;
- якщо розливання відбулося тільки на палубу, застосувати абсорбуючі матеріали.

Вказати, що капітан надає команду екіпажу згідно плану SOPEP, який передбачає всі дії по усуненню наслідків аварійних ситуацій.

2.7. Безпека нафтових танкерів та захист навколишнього середовища.

Вказати, що нафтовмістовні вантажі являють небезпеку для навколишнього середовища. Безпека на нафтових танкерах залежить від точного виконання всіх інструкцій (Чек-листів) та вимог судновласників компаній, резолюцій ІМО, правил запобігання забрудненню із суден, положень Конвенції СОЛАС-74, МАРПОЛ-75/78.

7. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

7.1. Обладнання.

Приміщення кабінету для підготовки з курсу «Підготовка офіцерів з безпеки судна» (Ships Safety Officer) забезпечено такими аудіовізуальними та мультимедійними засобами навчання:

1. Комп'ютер;
2. Екран з можливістю використання зовнішнього носія інформації;
3. Проектор.

7.2. Демонстраційні плакати

В кабінеті мають бути в наявності такі плакати:

1. Вхід в замкнутий простір. Процедури з техніки безпеки при вході в замкнутий простір.
2. Попередження розливу нафти. Процедури зменшення вірогідності розливу нафти.
3. Попередження розливу нафти. Процедури зменшення вірогідності розливу нафти.
4. Знаки безпеки в закритому просторі. Знаки безпеки що використовуються для виявлення небезпечних місць.

5. Спуск рятувальної шлюпки у небезпечне середовище. Процедура спуску у воду закритої рятувальної шлюпки у небезпечне середовище.
6. Трапи. Безпечне оснащення та використання.
7. Людина за бортом. Дії при знаходженні людини за бортом.
8. Евакуація.
9. Дії при евакуації.
10. Бункеровка. Процедури по безпеці до, в період та після бункеровки.
11. Дії при розливі нафти. Процедури які рекомендуються для мінімізації наслідків розливу нафти.

8. ВИМОГИ ДО ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ ТА ЇХ РОБОЧОГО МІСЦЯ

8.1. Вимоги до інструкторсько-викладацького складу.

Інструктори, що здійснюють підготовку за курсом «Підготовка офіцерів з безпеки судна», повинні мати:

- диплом про закінчення морського навчального закладу за судноводійською спеціальністю;
- диплом капітана далекого плавання або штурмана далекого плавання;
- документально підтверджений досвід роботи на посаді капітана та/або старшого помічника капітана не менше 5 років;
- документ про проходження спеціальної підготовки відповідно до вимог правил Конвенції ПДНВ та відповідних національних вимог у схваленому НТЗ;
- практичний досвід роботи у НТЗ не менше одного року або проходження стажування в НТЗ та наявність позитивного відгуку керівника НТЗ за стажування;
- документальне підтвердження підготовки з техніки інструктажу та методів і практики підготовки згідно з вимогами розділів А-I/6 та В-I/6 Кодексу ПДНВ.

8.2. Вимоги до робочого місця інструктора.

Робоче місце інструктора повинно забезпечувати:

- ефективний контакт з усіма робочими місцями слухачів;
- запровадження загального робочого завдання для всієї групи або індивідуально для окремих слухачів;
- здійснення контролю, спостереження та реєстрації завдання та його ефективного опрацювання та обговорення з слухачами;
- спостереження за діями слухача на різних етапах виконання навчального завдання.

9. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

9.1. Навчальні посібники

1. Балабанов О.О., Кулієв А.Ю., Федчун Н.О. Міжнародно-правове регулювання безпеки на морському транспорті: навч. посіб. Одеса: Одес. нац. морськ.унів., 2012. 138 с.
2. Борщоговська о., Добров О. Правове забезпечення екологічної безпеки під час здійснення морських перевезень. Підприємство господарство і право. 2017. №6. С.91-94.
4. Махмурова-Дишлюк О.П. Безпека судноплавства як важлива умова охорони людського життя. Юридичний вісник. 2016. №3 (40). С.11-16.
5. Сергійчик В. Заходи щодо запобігання забрудненню морського середовища, передбачені міжнародним та національним законодавством України. Національний юридичний журнал: теорія і практика. 2015.

9.2. Документи ІМО й національне законодавство.

1. Резолюція А.741 (18) прийнята 4.11.1993 р.
Міжнародний кодекс по управлінню безпечною експлуатацією суден і попередженню забрудненню(Міжнародний кодекс по управлінню безпекою (МКУБ));
2. Правила запобігання забрудненню із суден внутрішніх водних шляхів України, затверджені наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 13.08.2007 р. №694.